

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Blázy László ügyvéd (1081 Budapest, Népszínház u. 16., I/7., levelezési cím: 1447 Budapest, Pf. 474.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Kálcsics Adrienn jogtanácsos (Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium 1363 Budapest, Pf. 54.) által képviselt Magyar Állam alperes ellen kártalanítás iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. február 13. napján kelt 24.P.21.655/2007/6. számú ítélete ellen a felperes által 8. és 10. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében 19.051.000 forint, valamint ezen összeg után a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Be. 383. §-ának (1) bekezdés II. a) pontja alapján.

Előadta, hogy a Megyei Bíróság 2000. szeptember 27-én kelt Fk..../1999/107. számú ítéletével az előre kitervelten, nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettének vádja alól felmentette. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 2001. október 30-án kihirdetett Bf..../2001/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Előadta, hogy 1998. augusztus 6-ától 2000. március 1. napjáig, majd 2000. március 28-tól 2000. szeptember 27-éig előzetes letartóztatásban, 2000. március 1-től 2000. március 28-áig házi őrizetben volt. Az előzetes letartóztatásból és a házi őrizetből eredő szabadságkorlátozásból származóan 1998. augusztus 6. napja és 2000. szeptember 27. napja között jövedelemvesztés címén havi 30.000 forint, összesen 780.000 forint

megfizetésére kérte kötelezni az alperest, míg ügyvédi díj címén 450.000 forint megfizetését igényelte. A fogvatartás ideje alatt felmerült egyéb költségei címén 806 napra 3.500 forintot, összesen 2.821.000 forintot, vagy havi 100.000 forintot igényelt. Nem vagyoni kártérítésként 15.000.000 forint megfizetésére tartott igényt. Előadta, hogy vele szemben kizáró ok nem áll fenn, végig a büntetőeljárás során ártatlanságát hangoztatta és nem tanúsított olyan magatartást, amellyel az eljárás lefolytatását akadályozta volna. Álláspontja az volt, hogy a kártérítési igényére nem a 6 hónapos határidőt kell alkalmazni, hanem a Ptk. 324. §-ában meghatározott 5 éves elévülési időt. Amennyiben a bíróság mégis a 6 hónapos határidőt venné alapul, abban az esetben arra hivatkozott, hogy az elévülési idő nyugodott az igényérvényesítés akadályoztatása folytán. Meg kellett ugyanis várnia a felmentő ítélet kézbesítését, a büntetőügyben a képviseletét ellátó dr. **Ny. J.** bizonytalan volt a kártalanítási igény érvényesíthetőségének kérdésében, de megígérte utánanéz, jár-e részére kártalanítás. Többször érdeklődött az ügyvédnél, aki végül 2002. március hónap után közölte, hogy részére kártalanítás nem jár. Édesanyja útján 2003. január 29-én megbízta a Bárándy és Társai Ügyvédi Irodát az igény érvényesítésével. Arra is hivatkozott, hogy 2002 januárjától 2003 nyaráig szabadságvesztés büntetését töltötte, amely körülmény szintén akadályozta az igény érvényesítésében.

Alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte a Pp. 157. § a) pontja alapján a Pp. 130. §-ának (1) bekezdés h) pontjára utalással. Álláspontja szerint ugyanis a kártalanítási igény előterjesztésére megállapított 6 hónapos határidő jogvesztő. Arra az esetre, ha a bíróság a 6 hónapos igényérvényesítési határidő jogvesztő jellegét nem állapítaná meg, elévülési kifogást terjesztett elő, és az elévülésre hivatkozással kérte a kereset elutasítását. Azt elismerte, hogy a Be. 383. §-ának (1) bekezdés II/a. pontja alapján az objektív feltétel a kártalanításhoz fennállt, azzal a pontosítással, hogy 2000. március 1-től március 28-áig a felperes nem házi őrizetben volt, hanem lakhelyelhagyási tilalom alatt állt, amelyért kártalanítás a jogszabály szerint nem ítélt meg. A Be. 383. §-ának (3) bekezdése alapján viszont az volt az álláspontja: a felperes neki felróható okból okot szolgáltatott arra, hogy a gyanú ráterelődjék, ez pedig a kártalanítást kizárja. Hivatkozott arra is, hogy a felperes által csatolt okiratok az elévülés nyugvásának megállapítására nem alkalmasak, mert a kártalanítási pert a felperes ténylegesen nem indította meg. A szabadságvesztés büntetés letöltése sem tekinthető az igényérvényesítés akadályának, mert az elítelt nincs elzárva attól, hogy jogi képviselőjével tárgyaljon, illetőleg saját maga a bírósághoz beadványokat nyújtson be. Összességében is vitatta a felperes által érvényesített kárigényt.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 900.000 illetéket az állam viseli. Az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a Pp. 157. §-ának a) pontja alapján a per megszüntetésére sor kerülhet-e. Álláspontja az volt, hogy a Pp. 130. §-ának (1) bekezdés h) pontja eljárási határidők elmulasztása esetén teszi lehetővé a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását. A perbeli keresetindításhoz viszont elévülési jellegű anyagi jogi határidő kapcsolódik, ezért az alperesnek a per

megszüntetésére irányuló kérelmét nem találta megalapozottnak és érdemben vizsgálta, hogy a felperes az igényét határidőben érvényesítette-e.

Nem találta megalapozottnak azt a felperesi álláspontot, hogy a kártalanítási igényt a felperes a Ptk. 324. §-ának (1) bekezdés alapján 5 éves elévülési időn belül érvényesíthetné. A büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény 385. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a terhelt a jogerős felmentő ítélet vele történő közlésétől számított 6 hónapon belül terjeszthet elő kártalanítási igényt. A másodfokú határozat kihirdetésekor a felperes jelen volt, ezért a 6 hónapos határidőt 2001. október 30. napjától kell számítani, a keresetet pedig a felperes 2006. június 2-án nyújtotta be. A Legfelsőbb Bíróság 4/2003. számú Polgári Jogegységi Határozatára figyelemmel azt is megállapította, hogy a Be. 385. §-ának (1) bekezdése szerinti határidő anyagi jogi jellegű, ezért nem a postára adás, hanem a kereset beérkezésének dátumát kellett a határidők meghatározásakor figyelembe venni. Mivel a 6 hónapos keresetindítási határidő jogvesztő jellegét csak az 1998. évi XIX. törvény 583. §-ának (1) bekezdése mondta ki - amely 2006. július 1. napjától hatályos -, ezért az elsőfokú bíróság a keresetindítás 6 hónapos határidejét elévülési határidőnek tekintette. Az elévülésre figyelemmel azt vizsgálta, hogy van-e elévülést félbeszakító esemény. Mivel ilyen körülményre a felperes maga sem hivatkozott, ezért a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az elévülés nyugvását megalapozó körülmény bekövetkezett-e. Megállapította, hogy dr. **Ny. J.**-nek adott szóbeli megbízásra figyelemmel a felperes tudomással bírt 2001. október 30-án arról, hogy kártalanítást igényelhet. A kártalanítási per megindításának hiányáról 2002 márciusában már információt kapott, perindításra azonban sem 6 hónapon, sem az azt követő 3 hónapon belül nem került sor. A 6 hónapos keresetindítási határidő leteltéről a felperesnek már 2003. január 9-én is tudomása volt, hiszen édesanyja ezen a napon adott megbízást a Bárándy és Társai Ügyvédi Irodának arra, hogy a korábban eljáró ügyvéd ellen pert és fegyelmi eljárást indítson annak érdekében, hogy a kártalanításhoz hozzájusson. Nem fogadta el a bíróság azt sem, hogy a felperes szabadságvesztés büntetése folytán az igényérvényesítési határidő nyugodott volna. A felperes ugyanis nem volt elzárva attól, hogy bármely hatósághoz beadványt intézzon és a képviselőjében az édesanyja a szabadságvesztés idején el is járt, ahogy azt a 2003. január 9-i feljegyzés bizonyítja. Mindezek alapján megállapította, hogy a felperes követelése elévült, ezért a kártalanítási igény elévülése miatt a felperesi keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett. Fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását kérte és a felperesi keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte annak érdekében, hogy az elsőfokú eljárásban kerüljön sor a bizonyítási eljárás lefolytatására és ennek eredményeképpen új határozat meghozatalára.

Előadta, hogy 2001. október 30-án még csak hallomásból tudott arról, hogy kártalanítási pert lehet kezdeményezni, ebben a tudatában elbizonytalanította a dr. **Ny. J.** ügyvéd véleménye. 2002 szeptemberében az ügyvéd azt közölte, hogy neki kártérítés nem jár. Arról nem volt tudomása, hogy a 6 hónapos igényérvényesítési határidő fennáll, ezért nem tett lépéseket korábban az igény érvényesítése érdekében. Azt követően azonban, hogy tudomást szerzett a kártalanítási igény

lehetőségéről, azt folyamatosan megkísérelte érvényesíteni. Előadta, hogy 2005 nyarán az édesanyja az Igazságügy-minisztériumban az ügyfélszolgálati irodától kapta azt a tájékoztatást, hogy az igényt 5 éves elévülési időn belül lehet érvényesíteni, ezért erre vonatkozóan indítványozta az ügyfélszolgálat megkeresését.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, mert az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott és döntése érdemben is helytálló. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta az elévülést megalapozó döntését, a fellebbezés lényegében az elsőfokú eljárás során elhangzottakat ismétli meg. Az első fokon megítélt perköltség 50 %-át kérte másodfokú perköltségként megállapítani. A bizonyítási indítvány teljesítését a Pp. 235. §-ának (1) bekezdés második mondatára hivatkozással nem tartotta teljesíthetőnek.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. §-ának (4) bekezdése).

A felperes fellebbezése alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen azt vizsgálta, hogy szükséges-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése vagy (3) bekezdése alapján. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem valósított meg, és további bizonyítás is szükségtelen, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem kerülhetett sor.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla érdemi döntésével és a kifejtett jogi indokolással is túlnyomórészt egyetértett, ezért az elévülés kérdésében kifejtett indokolás vonatkozásában csak a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése utal. Az elsőfokú bíróság indokolását a következőkkel egészíti ki, illetve pontosítja. Az elsőfokú bíróság az alperes permegszüntetési kérelmet megalapozottan mellőzte, de ennek nem az eljárási és anyagi jogi határidő közötti különbség az oka. A 4/2003. Jogegységi Határozatban kifejtettek szerint a keresetindítási határidő mindig anyagi jogi határidő, a különbség abban van, hogy a határidő jogvesztő, vagy elévülési jellegű. Ha a keresetindítási határidő jogvesztő - ez csak akkor állapítható meg, ha a jogszabály a határidő jogvesztő jellegét kifejezetten kimondja -, abban az esetben kerülhet sor a Pp. 157. §-ának a) pontja alapján a per megszüntetésére, vagy a Pp. 130. §-ának (1) bekezdés h) pontja alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására. Ha a határidő elévülési jellegű, abban az esetben a permegszüntetésre nem kerülhet sor. Az elévülés ugyanis csak akkor vizsgálható, ha az ellenérdekű fél az elévülésre hivatkozik, ennek jogkövetkezménye viszont a kereset érdemi elutasítása.

A felperesi kereset érdemével kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla azt emeli ki, hogy a felperesi igényérvényesítés nem tett különbséget kártalanítási igény és kártérítési

igény között, a két igény érvényesítése összekeveredett. A Be. 383. §-ának (1) bekezdése alapján érvényesített kártalanítási igény jogellenes magatartás hiányában érvényesíthető, akkor tehát, ha az előzetes letartóztatás elrendelése nem volt jogellenes. Erre az igényre a Be. 385. §-ának (1) bekezdésében meghatározott 6 hónapos igényérvényesítési határidő vonatkozik és az igény a Magyar Állammal szemben érvényesíthető. Kártérítési igényt a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése, valamint a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján jogellenes magatartás esetében lehet érvényesíteni. A kártérítési igénynek nem lehet az alperese a Magyar Állam, mert a büntetőeljárás során jogellenes magatartást nem tanúsíthat. A kártérítési igény a büntetőeljárásban résztvevő szervek ellen indítható, a felperes választása szerint, ha álláspontja szerint jogellenes magatartásukkal neki kárt okoztak.

A felperes a perben a Magyar Állam ellen kártalanítási igényt érvényesített a Be. 383. §-ának (1) bekezdése alapján, ezt az elsőfokú bíróság által megállapított 6 hónapos elévülési határidő alatt tehette meg. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta, hogy volt-e az elévülés félbeszakadását eredményező körülmény, illetve az elévülés nyugvását jelentő akadály. Az elsőfokú bíróság e körben kifejtett álláspontja megalapozott, azzal a megjegyzéssel, hogy az elévülés nyugvását nem eredményezhetik olyan körülmények, amelyek azzal kapcsolatosak, hogy a felperes bizonytalan volt az igényérvényesítésben, illetve annak módjában. A csatolt iratok alapján ugyanis az állapítható meg, hogy először kártalanítási igényt, majd fegyelmi eljárást és kártérítési igényt kívánt érvényesíteni, majd visszatért a kártalanítási igényhez. Lehetséges, hogy ennek oka az volt, hogy a felperes - álláspontja szerint - több személytől téves jogi tájékoztatást kapott, de ez nem eredményezi az elévülési határidő nyugvását, meghosszabbodását. Erre figyelemmel a felajánlott bizonyítás alkalmatlan az elévülés nyugvásának bizonyítására.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes köteles az alperes perköltségének megfizetésére, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel, de a (6) bekezdés alapján mérsékelte, elsődlegesen a végzett munka mennyiségére figyelemmel.

A le nem rótt fellebbezési illetéket a felperes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. § alapján az állam viseli.

Budapest, 2008. október 16.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: